

מועד קטן ט. (שורה 15) עד י. (משנה)

ביאורים

הפירוש הלשוני של המילה "איני" (איני היא מילה המשמשת כפתיחה לקושיה):

(1) הצלבה של 2 מילים בארמית – 'אין היא' – שמשמעותם היא: 'כן הוא', ופירושם – וכי כן הוא הדבר והרי וכו'.

(2) יש לקרוא את האות אל"ף בצירי, ופירושו – איני מסכים בכך משום וכו'.

אין שמחה אלא באכילה ושתיה - התורה בניגוד לדתות אחרות רואה בגוף כלי שצריך לרומם אותו ולא דבר רע שיש להילחם בו. ולכן השמחה שהיא אחת משיאי עבודת ה' נעשית באמצעות אכילה ושתיה ולא באמצעות צום ולכן בחנוכה המקדש נדחה צום יו"כ.

חנוכה המשכן דחתה שבת

"כיום צמתי צער ו... כיום צמתי צער ו..." – מיתור המילה 'יום' פעמיים נלמד שהנשיאים הקריבו ברציפות 12 יום כולל שבת.

חנוכה המקדש דחתה את יום-כיפור

בפסוק מתואר שחגגו במשך 7 ימים שלפני סוכות (ונלמד בגזירה שוה מחנוכה המשכן שימים אלו היו ברציפות).

כיצד ידע שלמה שחנוכה המקדש דחה את יום-כיפור?

אם:

המשכן (שקדושתו זמנית) דוחה שבת (שעונשה סקילה),

אז ק"ו:

שהמקדש (שקדושתו קבועה) דוחה את יו"כ (שעונשו כרת).

עימות בין מצוה למצוה או ללימוד תורה

מצוה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים:

א. יש לבחור במצוה שבאה לידיך.

ב. דוחה לימוד תורה.

מצוה שאפשר לעשותה על ידי אחרים:

א. יש לבחור במצוה המשמעותית יותר.

ב. אינה דוחה לימוד תורה.

תלמיד שנפרד לשלום מרבו, אך לן באותה העיר:

צריך להיפרד ממנו פעם נוספת. (נלמד מהתיאור על שילוח בני ישראל מירושלים בזמן שלמה המלך)

ציטוט מהמשנה

איפור בחוה"מ

ת"ק: מותר לאשה לעשות את תכשיטיה (אפילו לאישה מבוגרת).

ר"י: אסור לסוד את בשרה. (כי זה יצער אותה)

בסיד שיכולה להסירו בחוה"מ מותר.

על אף שכשסדה היא מצטערת, בסוף כשתסירו היא תשמח.

קושיה:

מדוע ר' יהודה מתיר להיפרע מגוי ביום חגו, והרי סופו לשמוח?

תשובות:

רנב"י: דין 'סופו לשמוח' הינו דין ייחודי להלכות חוה"מ.

רבינא: הגוי לא ישמח בסוף (גם בסוף הוא יצטער על פריעת החוב).

ציטוט מהמשנה

תפירה בחוה"מ:

מי שאינו אומן: תופר כדרכו.

אומן: תופר בשינוי (מכליב).

מיהו 'איננו אומן'?

דעה א': אינו יודע לתחוב תחיבות הרבה כמלא אורך המחט ואח"כ למשוך בבת אחת.

דעה ב': אינו יודע לעשות שפה בשולי החלוק שתהא שווה ומכוונת.

'מכליב': דעה א': תופר בדילוגים. (ע"פ ר' חננאל)

דעה ב': תופר לא בשורה אחת.

ציטוט מהמשנה

תיקון המיטות בחוה"מ:

ת"ק: מותר לסרג.

ר"י: מותר רק למתוח את החבלים.

י"א (בברייתא): אסור אף למתוח את החבלים.

דעה א':

מסרגין - אריגת שתי וערב.
ממתחין - מתיחת השתי (ללא אריגת הערב).

דעה ב' (בהר"א) מסרגין - מתיחת השתי (ללא אריגת הערב).
ממתחין - מתיחת חבלי המטה הרפויים.

דעה ב' (למסקנה): מסרגין - אריגת שתי וערב.
ממתחין - מתיחת חבלי המטה הרפויים.

וה"א אוסרים אפילו מתיחת חבלים רפויים כיוון שזו טרחה שאינה הכרחית כי אפשר למלא את השקע בבגדים.